

¶ Flores Seneca de moribus.

Educatio et disciplina mores facit. **B**ona itaque consuetudo excutit: quod mala instruit. Nichil interest quo animo facias: quod viciosum est fecisse. Multos vitam diferentes: mors incerta inuenit. Omnis itaque dies velut vltimus ordinatus est. Verba rebus non personis estimanda sunt. Oratorem te puta: si tibi ipsi ante omnes quod oportet persuaseris. **M**onstro similis est auaricia senilis. Quid enim stultius est quam via deficiente viaticum augere: Paucem habeto cum hominibus: cum viciis bellum. Hoc habet omnis insanus: ut in quo ipse insanit: in idem putat omnes furere. Nullum peccatorum tuorum conscium magis timueris: quam te ipsum. Alium enim effugere potes: te autem nunquam. vires tuas magis amici beneficiis: quam inimici iniuriis sentiant. Alteri semper ignoscito: tibi ipsi nunquam. facilius est pauperi contemptum effugere: quam diuiti inuidiam.

¶ Ex libro de quattuor virtutibus flores eiusdem.

Qui prudentiam sequi desiderat tunc recte vivit: si omnia prius estimet. si dignitatem rebus non ex opinione multorum: sed ex earum natura constituat. Prudentis proprium est examinare consilia: et non cito facili credibilitate ad falsa prolabi. Cogitationes vagas et velud somno similes non recipi-

as. quibus si animū oblectaueris: cum omnis dispo-
sueris tristis remanebis. parce lauda: partius vitu-
pera. Similiter reprehensibilis est nimia laudatio
vt immoderata vituperatio. Illa siquidem adulatio-
ne: ista malignitate suspecta est. Testimonium veri-
tati non amicitie reddas. Tribus temporib⁹ anim⁹
tuus dispēsetur. Presentia ordina/futura prouide:
preterita recordare. Propone animo tuo ⁊ mala fu-
tura et bona. Illa: vt sustinere possis. Ista: vt mode-
rari. Prudens nūq̄ ocio marcet. aliquando animū
remissum habet: solutū nūq̄. Tarda accelerat/per-
plexa expedit/ dura mollit: aspera lenit: ardua exes-
quat. Ex paruis magna: ex apertis obscura: ex pri-
mis remota estimat. non te moueat dicentis auctori-
tas. non quis/ sed quid dicat attēdas: nec q̄ multis/
sed quibus placeas recogites. ne in re altiori te po-
nas: in qua stanti tremēdū. recedenti cadendum est.
Scito hoc estū et magnū esse vindicte genus: igno-
scere. Eris magnanimus: si pericula nō appetas vt
temerarius: nec formides vt timidus. Timidum nō
facit animū nisi reprehēnsibilis vite consciēcia. Ede
citra crudelitatem. bibe citra ebrietatem. Victus tibi
sit ex facili: nec ad voluptatem sed ad cibum accede.
Palatum tuū fames excitet nō sapor. Desideria
tua paruo redime: quia hoc tantum curare debes vt
desinant. Salubriter habita. nec dominū velis esse
notū ad domo: sed domū ad domino. Nec paupertas ti

bi immūda sit: nec parcimonia sordida. Nec simplicitas neglecta: ne leuitas languida. q̄ si tibi res exigue sint: nō sint tamē anguste. Nec tua defleas / nec aliena mireris.

Sermones vtilis magis q̄ facetos ama. Reprehensibilis est risus si immodicus / si pueriliter effusus / si muliebriter fractus. Odibilem quoq̄ facit hominē risus aut superbus et elat⁹ / aut malignus et furtiuus / aut malis alienis euocat⁹. Nō sit scurrilis sed grata urbanitas. Sales tui sine dēte sint. ioci sine vilitate: risus sine cachino. vox sine clamore. Incessus sine tumultu. Quies tibi sine desidia sit: et dū ab aliis luditur: tu aliquid sancti honestiq̄ tractaueris. Tā triste sit tibi laudari a turpibus q̄ si lauderis ob turpia. Difficilimū continētie op⁹ est assētatiōes adulatorū repellere quorū sermōes animū quadā voluptate resoluit. Nulli⁹ passētatiōne amicitia mereris: nec ad tuā p̄merēdā p̄ hāc adiūpandas. non sis arrogās nō audax. Submitte te. non proicias. gravitate seruata admone libēter. Rephēde patiēt. Nō acerba s̄ blāda verba timeas. Alienorū vicioꝝ nec curiosus sis explorator. nec acerb⁹ rephēsor: nec cū ex p̄batiōe correptor: ita vt admōitiōez hilaritate p̄uenias. dicēti eñō tacit⁹ auditoꝝ req̄rēti m̄de p̄dēti facilecede. oēs tibi pes feceris si nec inferiores feceris supbiēdo p̄tēnas nec sapiores recte viuēdo timeas. Cūctis esto benignus.

nemini blandus. paucis familiaris. omnibus equus.
Seuerior esto iudicio quam sermone: vita quam vultu. Nec
tue bone fame seminator: nec inuidus aliene. Que
nosti: sine arrogancia postulanti impartias. Que au-
tem ne: cis: sine occultatione ignorantie postula tibi
impartiri.

¶ Idem de clementis.

Recte factorum verus in ipsis fructus est: nec
villum precium virtutum dignum illis extra ipsas
est. Temeritas hominum et contumacia sepe tranqui-
llissimis quoque pectoribus impatienciam extorsit. Ne-
mo potest diu personam ferre fictam. Cito in naturam
suam recidunt: quibus veritas non subest. Que autem
ex solido nascuntur: tempore in melius proficiunt.
227. Omnibus ignoscere crudelitas est: quam nulli. Mo-
dum tenere debemus. Sed quia difficile temperamen-
tum est: quicquid equo plus futurum est: in partem hu-
maniorum preponderet. Nullum ex omnibus clemen-
tia magis quam regem aut principem decet. Magni animi
proprium est: placidum esse: tranquillumque: et iniurias atque
offensiones despiciere: muliebrem autem litigare et mo-
rem ire sue gerere. Iracundissime ac pro corporis cap-
tu pugnacissime sunt apes: et aculeos in vulnere re-
linquunt. Rex ipse sine aculeo est: natura ei telum de-
trahit: et iram eius inermem reliquit. exemplum hoc
magnis regibus ingerens. pudeat ab exiguis animalibus
non trahere mores. Non est opus altas edes strue-

re/et multiplicibus muris/turribusq; sepire. Unū
 est inexpugnabile munimentum: amor: ciuiū. Quid
 pulchrius est q̄ vivere cunctis optantibus: Rex le
 sus animū in potestate habeat: et penā si tute pote
 rit donet. si minus: tēperet/longeq; sit in suis q̄ in
 alienis exorabiliōz iniuriis. Nam quēadmodum ma
 gni animi non est/qui de alieno liberalis ē: sed ille q̄
 quod alteri donat sibi detrahit. Ita clementē voco
 non in alieno dolore facilem: sed eum qui cū suis sti
 mulis agitetur: non profilit. qui intelligit magni ani
 mi esse: iniurias in summa potentia pati. nec quicq̄
 gloriosius esse principē impune leso. Verecundiam
 peccati facit ipsa clementia regentis. et grauior mul
 to pena videtur: q̄ a miti viro constituitur. Remissi⁹
 imperātī melius paretur. Natura enim cōtumar est
 animus humanus: et in contrariū/arduūq; nitens:
 sequiturq; facilius q̄ ducitur.

¶ Idem de beneficiis.

Inter plura maxima vicia nichil est frequenti⁹
 q̄ ingratitude animi. Non facile dixerim utrū
 turpius sit inficiari an repetere beneficiū. Multos
 experimur i gratos: plures facimus. Docendi sunt
 qui libenter accipiunt: libenter reddere. et eos qui
 bus obligati sunt re/animoq; non tātum equare sed
 etiam vincere. Beneficium est beniuola actio tribu
 ens gaudiumq; capiens tribuendo. Ita q; non quid
 detur refert sed qua mente. Anim⁹ est enim qui ior

didā z parua illustrat: magna z precio habita deho-
nestat. Ingratū est beneficiū quod diu inter manus
dantis heit. gratissima sunt beneficia parata/ oc-
currentia: vbi nulla interuenit moza nisi in accipien-
tis verecundia. Gratissimis viris nulla res carius cō-
stat q̄ que precibus emptā est. Molestum enim ver-
bum est et onerosum/ demissoq̄ vultu dicendū. ro-
go. Nichil acerbū q̄ vbi imperasti rogandū eē.
Equiore animo quidam ferunt spem suam precidi
q̄ trahi. Quēadmodū acerbissima crudelitas ē que
penā trahit: et misericordie genus est cito occidere:
quia tormentum vltimū/ finem sui secum affert/ ita
maioris gratie munus est: quo minus diu pependit
Pudorem tollit multitudo peccantium: et desinit
esse p̄ba loco cōemaledictū. Regnū ē nolle regna-
re cū possis. Sati⁹ est malis p̄desse p̄pter bonos q̄
bonis deesse p̄pter malos Nō est leuitas a cognito
et dānato errore discedere et ingenue dicēdū ē: aliō
putaui/ deceptus sum. Nec vero superbe stulticie p̄-
seuerantia est. Quod semel dixi qualecunq̄ est fixū
ratumq̄ sit. Non est turpe cum re mutare consiliū
Quidam cum aliquod sibi missum est munusculum
subinde intempestiue aliud remittūt/ et nichil se de-
bere testantur. reiciendi signū est protinus aliud in
vicem mittere et munus munere expugnare. Qui
nimis cito soluere cupit: inuitus debet: et qui inui-
tus debet: ingratus est. Queris quomodo ea que ha-

bes tua facias: dando. Cōsule reb⁹ tuis et earū tibi certam atq; inexpugnabilem possessionē para: non solū honestiores illas facturū sed etiā tutiores. illud quo te diuites putas: q̄ diu possides sub sordido nomine iacet. domus est/terru⁹ est/nummi sunt. Cū autem donasti: beneficium est.

¶ Idem de remediis fortuitorum.

Stultū est timere: quod vitare nō possis. Optimū ē mori: cū iuuat viuere. malis displicere: laudari est. Dolor si exigu⁹ ē feram⁹: leuis ē paciētia. Si grauis est feram⁹: nō leuis est gloria. Multi aliquē comitatur: et mel musce sequuntur: cadauera lupi: frumēta fornice. p̄dā sequit̄ turba ista: nō hominē. Pecuniā si perdidisti: eris nūc ī vico expeditioꝝ domi tutioꝝ. qđ dānū putas: remediū est. Desles/ge mis/miserū te clamitas: q̄ opib⁹ excussus es. Tuo vicio ista tibi iactura tristis est. Nō tam moleste perditas feres: si tāq; perdituras habuisses. intelligendum est prem esse innocentie: cecitatē. Oculi enim sunt irritamēta vicioꝝ: duces scelerū. naufragiū fecisti: cogita non quid perdidideris sed qđ euaseris.

¶ Idem de naturalibus questionibus.

Hacile est extinguerē siti sanā. Quis nō itelligit oīa p̄suetudine vim suā pdere? Pusilla res ē hoīs vita sed igēs res ē p̄tēpt⁹ vite. hāc qui p̄tēptērit: securus videbit maria turbari. Securus aspiciet horridā faciē fulminantis celi. Mors nature lex est

tributum officiūq; mortaliū: et malozū omniū reme-
dium est: optauit illam: quisquis non timet. Nulla tē-
pestas magna perdurat. Procelle q̄to plus habēt
virū: tanto min⁹ t̄pis. Contemne mortem: et oīa
que ad mortem ducunt contempta sunt. Quid prez-
cipuum rebus humanis est: erigere animum supra
minas ⁊ promissa fortune. quicquid acciderit sic fer-
re: quasi volueris tibi accidere: debuisses enī velle:
si scisses omnia ex dei decretis fieri. flere autē que-
ri et gemere desciscere est. Turbam rerū hominūq;
desiderent qui se pati nesciunt. sapiētī secū optime
conuenit. infelicem animū nunc superbia inflamus
nunc cupiditate distendimus: et quod miserrimum
est nunq; singuli sumus.

¶ Idem in declamationibus.

Nichil est tam mortiferum ingeniis: vt luxu-
ria. adolescens luxuriosus peccat. senex lu-
xuriosus insanit. hec inter se raro coeunt: vt eadem
vox sit dulcis et solida. Nescitis cupidi regnuz quo
iaceat loco. Regnum non faciunt opes non vestis
tincte color non auro nitide trabes. Rex est qui po-
suit metus. et diri mala pectoris. quē non ambicio ī-
potens: et nunq; stabilis vulgi fauor mouet: qui est
in tuto positus loco: et omnia infra se videt. Dum
excelsus steti nūq; pauere destiti: atq; ipsum timere
ferrū est lateris mei. Q̄q; bonū est obstare nulli: ca-
pere securas dapes humi iacentem: Scelera nō in-

trāt casās: tutusq; mensa capitur angusta cib⁹: venē
nū in auro bibitur. Non est ad astra mollis ē terris
via. Qui vult amari: languida regnet in manu.

¶ Item seneca ad lucillū.

Ita fac mi lucille. vendica te tibi et tps quod
aut auferebatur/ aut subripiēbatur/ aut exce
debat: collige et serua. Quē michi dabis qui aliqō p
ciū tēpori ponat qui diē estimat: qui intelligat se co
tidie mori. Reliqua oīa nobis aliena sūt tps nostrū
est tm̄. Non puto pauperē: cui quātūcūq; est sat
est. Prīmū argumentū compositae mentis existimo
posse consistere/ secunq; morari. Illud autem vide
ne lectio auroꝝ multozum ꝛ diuersi gñis voluminū
babeat aliquid vagum et instabile. Certis ingenis ī
morari oportet. Si vis aliquid: trabe quod in aīo
fideliter sedeat. Nusq; est qui vbiq; est. Non pdest
cibus qui corpori accedit: si statim sumptus emitit.
Nichilq; tam vtile est: quod in trāsitu proſit. Nichil
equē sanitatem impedit: vt remedioꝝ crebra muta
tio. Itaq; distrahit librozum multitudo: et cum lege
re non possis q̄tum habueris: satis est habere q̄tū
legas. fastidiētis stomachi ē multa degustare. Qui
cum paupertate bene cōuenit: diues est. Nec qui pa
rum habet sed qui plus cupit: pauper est. Quid em̄
refert q̄ta illi in archa: q̄tum in horreis iaceat: si
non acquisita sed acquirenda computat. Si aliquē
amicum existimas cui non tantumdem credis q̄tū

tibi: vehementer erras. Errat et ille qui amicum in
atrio querit: in conuiuio probat. Oia cum amico deli-
bera: sed de ipso prius. Post amicitiam credendum est:
ante amicitiam iudicandum. Tam audacter cum amico lo-
quere: quantum tecum. Et tu quidem ita uiue ut nichil tibi com-
mittas: nisi quod committere inimico tuo etiam possis.
Vtrumque uicium est: et oibus credere et nulli. Sed alter
dixerimus honestum uicium: alter tutius. fac tibi iocum
dauitae: omnem pro illa sollicitudinem deponendo. Nullum
bonum adiuuat habentem: nisi ad cuius amissionem prepa-
ratus est animus. Ergo ad oia que accidere possunt
te adhortare et indura. Neminem enim tantum fortuna
prouexit: ut non tantum illi minaretur quantum promiserat.
Noli huic tranquillitati confidere. Memento mare con-
cutitur. quod admodum desiderare delicatas res: luxurie
est. Ita uirtutis et non magno peribiles fugere: demen-
tie. Qui domum intrauerit nos potius miretur quam suppel-
lectilem nostram: magnus est ille: qui fictilibus sic utitur
quam argenteis. Nec ille minor est: qui sic argento utitur
quam fictilibus. Infirmi animi est: diuitias non posse
pati. desines timere: si sperare desieris. Nullius rei
sine socio iocunda est possessio. Plus tibi uia uox et
conuictus quam oratio proderit. inimica est multorum conuer-
satio. et utique quo maior est populus cui miscemur:
eo plus periculi est. Nam et auariorum redeo et ambicio-
siorum et luxuriosiorum quinetiam crudeliorum et inhumaniorum
quod iter homines fui. utrumque deuitandum est ne uel similis in

his fias qz multi sunt: ne vel inimic⁹ multis qz diffiles
 sūt. recede in te q̄tum potes. Cū his versare: qui te
 meliorē facturi sunt. illos admitte: quos tu potes fa-
 cere meliores. Mutuo ista sunt/fiunt: et hoies dum
 discūt docēt. Vita te quecūqz vulgo placēt: ad omē
 fortūe bonū suspiciosi/pavidiqz subsistite. Munera
 ista fortune putatis insidie sūt. Quisqz q̄ tutā agere
 vitā volet: vsitata ista bñficia vitet. In p̄cipiti curs⁹
 iste deducit. hui⁹ eminētis vite exit⁹: cadere ē. Sci-
 tote tam bñ hoīem culmo tegi qz auro Cogitate ni-
 chil p̄ter aīm eē mirabile: cui magno nichil ē magnū
 Michi crede q̄ nichil agere vidēt maioza agūt: hu-
 mana dīnaqz sūt tractāt/ ait crisipp⁹ sapiētē nulla re
 egere et tñ multis illi reb⁹ op⁹ ē. Ecōtra stulto nulla
 re op⁹ est: nulla ei re vti scit. Sic viue cū hoīb⁹: tāqz
 de⁹ videat. Sic loquere cū deo: tanqz hoies audiāt
 Verecūdia: bonū in adolescente signū ē. O felicē q̄
 sic aliquē vereri pōt: vt ad memoriā quoqz ei⁹ se cō-
 pōat et ordinet. Qui sic aliquē veref: cito erit veren-
 d⁹. Elige ergo illū cuius tibi placet z vita z orō. illū
 tibi sp̄ ostēde vel custodē vel exemplū. Op⁹ est em̄
 aliquo ad quē mores nostri se erigant. Nisi ad regu-
 lam p̄aua non corriges. Ille beatissim⁹ est z secur⁹
 sui possessor: qui crastinū sine solitudine expectat.
 nō poteit magnos spūs atleta ad certamē a terre: q̄
 nūqz sugillat⁹ est. Ille qui sanguinē suū vidit cui⁹ de-
 tes crepuerūt sub pugno/nec plect⁹ animū pieci/

sed quotiens cecidit/contumacior surrexit: cum magna spe descendit ad pugnam. Multum enim adicit tibi virtus laessita. Plura sunt que nos terrent quam que premunt: et sepius opinione quam re laboramus. Illud tibi precipio ne sis miser ante tempus: cum illa que velut imminetia expavisti/forte nunquam ventura sint. Quedam nos torquent magis quam debeant. quedam antequam debeant. quedam cum omnino non debeant. Sicque aut augemus dolorem/aut fingimus/aut preoccupamus. Quam multa expectata nunquam comparuerunt. Etiam si futurum est: quid iuvat dolori suo occurrere? Satis cito dolebis cum venerit. Multis seruit qui corpori seruit/qui pro eo nimium timet/qui ad illud omnia refert. Sic gerere nos debemus non tanquam propter corpus vivere debeamus: sed tanquam non possimus sine corpore. Huius nos nimius amor timoribus inquietat: sollicitudinibus onerat: contumelias obicit. Non est tibi vile est: cui corpus nimis carum est. Agatur eius cura diligentissime: ita tamen ut cum exigit ratio vel fides etiam in ignem mittendum sit. Etiam in oblecta via pauperi pax est. Quicquid facias: cito redi a corpore ad animum. Illud noctibus et diebus exerce: id bonum cura: quod vetustate fit melius. Discedant aliquando ista insidiosa bona: et sperantibus meliora quam assecutis. Si quid in illis esset solidum: aliquando implerent. Nunc autem haurientium sitim concitant. Perseuerandum est/et assiduo studio robur addendum.

dum: donec bona mens sit quod bona volūtas est:
 nullus terminus falso est. Nam via eunti aliquid ex
 tremū est: error autē immēsus est. Retrahe ergo te
 a vanis: proūce ista oīa si sapias imo vt sapias: et ad
 bonā mentem magno cursu ac totis viribus tende.
 Siquid est quo teneris: aut expedi aut incide. Mul
 tis ad philosophādum obstitere diuitie: paupertas
 expedita est: secura est. Nō circūstat illā cura seruo
 rū: ad quos pascēdos transmarinaz regionū est op
 tāda fertilitas. facile est pascere paucos ventres/et
 bene institutos/et nichil aliud desiderātes q̄ impleri.
 Si vis vacare animo: aut paup̄ sis oportet/aut pau
 perī similis. Non potest studiū salutare fieri sine fru
 galitatis cura. frugalitas autē: paupertas volunta
 ria est. Multas parasse diuitias nō fuit miseriarū fi
 nis sed mutatio. Nec hoc mirū: nō est enim in rebus
 viciū: sed in ipso animo. Illud quod paupertatē no
 bis grauē fecerat: etiā graues diuitias fecit. q̄ admo
 dū enī nichil differt: vtrū egrū in lecto ligneo aut in
 aureo colloces. quocūq; eū trāstuleris: morbū suū
 secū trāsfert. sic nichil refert vtrū eger anim⁹ in diui
 tiis aut in paup̄tate ponatur. festis maxime diebus
 animo imperādū est: vt tunc voluptatibus solus ab
 stineat. cū in illas oīs turba procubuerit. In ipsa se
 curitate anim⁹ ad difficilia se preparet: et cōtra iniu
 rias fortune inter beneficia firmeť. Non est iocūda
 res aqua et polenta aut frustū ordeacei panis. Sed

summa voluptas est posse capere etiam ex his voluptatibus: et ad id se deduxisse: quod eripere nulla fortune iniquitas possit. Diuitiarum possessionem non tibi interdico: sed efficere volo ut illas intrepidus possideas. Quod unomodo consequeris: si te etiam sine illis beate victurum tibi persuaseris: si illas tanquam ituras perspexeris. Si potes subduc te istis occupationibus: si minus eripe. In freto vivimus moriamur in portu. Tacere docet philosophia non dicere. hoc exigit ut ad legem suam quisque vivat: ne orationi vita dissentiat: ut inter se ipsa vita unius sine omni actionum dissentione coloris sit. Maximum hoc officium sapientie et iudicium: ut verbis opera concordent. ut ipse ubique par sibi idem sit. Quid est enim sapientia? Semper idem velle atque nolle: licet illam exceptiunculam non abicias: ut rectum sit quod velis. Non potest enim cuique idem semper placere. nisi rectum. Quod tuo beneficio scire non potes: paupertate scies. Illa enim veros certosque amicos retinebit. discedit quae non te sed aliud sequebatur. paupertas a quibus amaris ostendat. o quam ille veniet dies: quando nemo in honore tuo mentiatur. huc ergo cogitationes tue redant: hoc cura hoc opta. Redige te ad parva: ex quibus cadere non possis. Non licet diuitias in sinu positas continere. Ille ingentis animi est: qui illas circumfusas sibi diu multumque miratur quod se venerit ridet suasque audit magis esse quam se. Magna est non communi

p̄ diuitiarū p̄ tubernio. Pauperibus inest (sine qua
 nichil est iocundū) securitas Quia deliciis p̄madui
 m̄: oīa dura ac difficilia iudicam̄. qđ male implicuisti
 soluas potius q̄ abrupas: dūmodo si alia ratio sol-
 uēdi nō erit: vel abrūpas. Turpe ē cedere oneri. lu-
 ctari cū officio qđ semel recepisti. Nō ē vir fortis ac
 strēnuus qui laborē fugit: nisi etiā cre. cit illi animus
 ex ipsa rerū difficultate. nemo tā timidus ē: vt malit
 semp p̄dere q̄ semel cadere. Nemo q̄ bene sed q̄
 diu viuat curat. cū oīb̄ cōtingere possit vt bñ viuāt
 vt diu nulli. fūdamētū bone mētis ē nō gaudere va-
 nis. Michi crede: verū gaudiū res seuera est. An tu
 existimas aliquē soluto vultu: hilari oculo mortē cō-
 tēnere. paupertati domū aperire. voluptates tenere
 sub freno. meditari doloꝝ patiētia. Nec qui apud se
 versat: in magno gaudio ē: sed parū blādo. Nec aut
 qb̄ vulḡ delectat: tenuem ac psuasoria hnt volup-
 tatē. et qđcūq; irruētū ē gaudiū: fundamēto caret.
 Corpusculū etiā si nichil sine illo fieri potest: magis
 necessariā rē crede q̄ magnā. vanas suggerit volup-
 tates/penitēdas/breues/ et nisi magna moderatiōe
 tēperētur: i p̄trarsi abituras. ita dico. In p̄cipiti vo-
 luptas ad doloꝝ vergit: nisi modū tenuerit. Modū
 aut tenere difficile ē: qđ bonū esse credideris. viri bo-
 ni auiditas tuta est: q̄ iubet ex bona p̄ciētia: ex hone-
 stis cōsiliis: ex p̄ceptu fortuitoꝝ. Pauci sunt q̄ p̄silio
 se suaq; regāt. Ceteri eorū more qui fluminibus in-

natant: non eunt sed feruntur. Quidam tunc viuere incipiunt cum desinendū est. quidam ante desierūt quā inciperent. Quid necesse est mala accersiri: satis cito patiēda cum venerint. Presumere ac praesens tempus futuri metu perdere: stultū est. quia quādo quod futurus sis miser: esse iam miserus. Sed ego alia ad securitatē te via ducam. Si vis omnem sollicitudinem exuere: quicquid vereris ne eueniat: vēturū utique propone. et quodcunquod illud est malū: tecū īpe metire. et timorem tuū taxa. Acrior est virtus ad occupanda pericula: quā crudelitas ad irroganda. Quō video accidere pueris: hoc nobis quoque masculis euenit. Illi quos amant: quibus assueuerunt cū quibus ludunt: si personatos viderint extimescunt. Nō hominibus tantum sed rebus persona demenda est et reddenda facies sua. Ipse voluptates in tormenta vertuntur. Epule crudelitatem generant: ebrietates/neruorum torporem ac tremorem. libidines/manuum ac pedum et articulorum depaurationem. pauper fiam. inter plures ero. Exul fiam: ibi me natus putabo. Alligabor. Quid enim: Nūc solutus sū: ad hoc natura graui pōdere corporis me astrixit. Moriar. desinā egrotari posse: mori posse. Turpe est aliud loqui/aliud sentire. Cotidie morimur. cotidie enim demitur aliqua pars vite. Extunc quoque cum crescimus: vita decrescit. Quod ad duos amicos vestros pertinet diuersa via eundem est. Alterius eū

vicia emendanda: alterius frangenda. vtar libertate tota. Non amo illum nisi offendero an profuturus sum nescio. Malo michi successum quam fidem deesse. Nutriendus est pudor. qui quam diu in animo durauerit: aliquis erit bone spei locus. Panem et aquam natura desiderat. Nemo ad hoc pauper est. Intra que quisquis desiderium suum clauerit: cum ipso ioue de felicitate contendat. Prodest sine dubio custodem sibi imposuisse: et habere quem respicias quem interere cogitationibus tuis iudices. Omnia enim nobis mala solitudo persuadet: Cum autem iam tantum profeceris ut sit tibi etiam tui reuerentia: licebit dimittere pedagogum. Remoue existimationem hominum: dubia semper est: et in utramque partem diuiditur. Incertum est quo loco te mors expectat. Ita que tu illam omni loco expecta. Bona mens non commodatur: nec emitur. ut puto si venalis esset non haberet emptorem. at mala cotidie emittuntur. atque debes mutare non celum. licet enim vastum traieceris mare: sequentur te vicia quocumque pueneris. Queris quare te fuga ista non adiuuet: tecum fugis. Non autem deponendum est. Non ante ullus tibi placebit locus: immo quicquid facis contra teipsum facis: et motu ipso noces tibi. Egrum enim concurtis. at cum istud exemeris malum: omnis loci mutatio iocunda fiet. Cum hac persuasionem viuendum est. Non sum in angulo natus: et patria mea totus mundus est. initium salutis est noticia peccati. Nam qui peccare se nesci

cit: corrigi non vult. Ideo quantum potes teipsum
corrige. in te accusatoris primum partibus fungere
deinde iudicis: tandem deprecatoris. venientē mor-
tem nemo hylaris excipit: nisi qui se ad illam com-
posuerit. Pars magna bonitatis ē velle fieri bonū
Non multis opus est sed efficacibus. illos rideo qui
turpe existimant cum seruo suo cenare. Quare: nisi
quia superbissima consuetudo cenanti domino stan-
tiū seruorum turbam circūdedit. ille quidem ingen-
ti auiditate distentū ventrem onerat. serui autē to-
ta nocte ieiunii mutiq; perstant. sicq; fit vt de domi-
no loquantur: quibus coram domino loqui non li-
cet. Tu autem sic cum inferiore viue: quemadmodū
tecū superiorem velis viuere. Et quotiēs in mentē
venerit q̄tum tibi in seruum liceat. in mentem etiā
veniat tantundem in te domino tuo licere. Pudet
me: in re tam seria senes ludimus. Mus syllaba est
mus autem caseū rodit. syllaba ḡ caseum rodit. pu-
ta me nūc istud nō posse soluere. Quod michi ex ista
inscientia periculum imminet: quod incommodum
est. O pueriles ineptias. Quid michi luforia ista cō-
ponis. Non est iocandi locus. aperta decent et sim-
plicia bonitatem: etiam si multum superesset etatis
Nunc vero que dementia est superuacua discere: in
tanta temporis egestate? Quod non perdidisti ha-
bes. cornua non perdidisti. ergo cornua habes. Nō
vaco ad istas ineptias. Ingens negocium in manib⁹

est. Quid agas. mors me sequitur vita fugit aduer-
sus hoc me doce aliquid. Dociles nos natura edidit
et rationem dedit imperfectam que perfici potest.
Voluptates precipue extirpa: que latronū more in
hoc nos amplectuntur vt strangulent. Omnia im-
pedimenta dimitte: et vaca bone menti. Nemo ad
illam peruenit occupatus. Sapiens nil inuitus fa-
cit. Debitatem nobis indixere deliciae: et quod diu
noluimus: posse desinimus. illud precipue in nobis
philosophiam impedit: q̄ cito nobis placemus. et
quicquid in nos adulatio congerit: tanq̄ debitum
prendimus. optimos q̄ nos esse ac sapientissimos
affirmantibus assentimus. sequitur itaq̄ vt ideo mu-
tari non velimus. quia nos optimos credimus.
Taurus paucissimorum iugerum pascuo impletur:
vna silua elephantis pluribus sufficit. homo vero et
terra pascitur et mari: veruntamen non fames ven-
tris magno constat sed ambitio. da operam ne quid
vnq̄ inuitus facias. Qui imperia libens excipit: a-
cerbissimam partem seruitutis effugit: facere quod
nolit. Nec qui iussus aliquid facit miser est: sed qui
inuitus. Itaq̄ sic animū componamus: vt quicquid
res exigit id velimus. Nec sicci sint oculi amico amis-
so nec fluant: lacrimandum est non plorandum. Ma-
ior sum et ad maiora genitus q̄ vt corporis mei sim
mācipiū. Qd̄ eqdē nō aliter aspicio q̄ vinculū aliq̄
libertati mee circūdatū cui⁹ contēpt⁹ certa libertas

est. potest ex casa vir magnus exire: potest et ex de-
formi humiliq; corpusculo formosus animus ac ma-
gnus. Nec deformitate corporis fedatur animus: sed
pulcritudine animi corp⁹ ornatur. hec magis lauda-
uerim bona que exercitata sunt ac fortia: et cū for-
tuna rixata. Non sum tā demens vt egrotare cupiā:
sed si egrotādū fuerit vt nichil effeminate faciā. Nō
enim pati tormēta optabile est: sed pati fortiter. fre-
quēs de loco ad locū migratio: instabilitas animi ē.
vt animū possis cōtinere: p̄mū corporis tui fugam si-
ste. Nichil facilius q̄z amor recrudescit. Itaq; qui de-
ponere vult desideria oīm rerū quarū cupiditate fla-
grauit: et oculos et aures ab hīs que reliq̄t auertat.
Cito em̄ affectus quocūq; se vertit rebellat. vis ad-
uersus hoc corpus liber esse: tāq; migraturus habi-
ta. Quomodo veniet in mentē finis suus oīa sine fi-
ne cupientibus? Nemo nisi vicio suo miserest. Non
mirū est in tranquillitate non concuti. Illud mirare
vbi oēs iacent aliquē stare. vidisti aliquando canem
missa a nobis frustra panis vel carnis aperto ore cap-
tantem? Quicquid excepit protinus integrū deuor-
rat: et semper ad spem futuri inhiat: idem euenit no-
bis. Quicquid enim expectantib⁹ fortuna proiecit:
id sine vlla voluptate dimittim⁹: statim ad rapinam
alteri⁹ erecti et attoniti. hoc sapiēti non euenit. Ple-
nus est. ⁊ si quid obuenit: securus excipit ac reponit.
Ambiciosus non tam iocūdum est multos post se vi

dere: q̄ graue aliquem ante se. Stulta auaricia mo-
 taliū proprietatem discernit. nec quicq̄ suū esse cre-
 dit quod publicum est. At sapiens nichil magis suū
 iudicat q̄ cuius illi cum humano genere consortiū
 est. Quid stultius q̄ quia non didiceris non discere:
 q̄ diu viuas discendum est quo viuas. Amor/ira/cu-
 piditas: pericula depulerūt. Quod ergo potest bre-
 uis obstinatio animi aliquo stimulo excitata: q̄toma-
 gis virtus que non ex impetu nec subito sed equali-
 ter valet: cui perpetuum robur est. Vir bonus quic-
 quid ei acciderit equo animo sustinebit. Sciet enim
 accidisse lege diuina: qua vniuersa procedunt. Hoc
 laboramus errore q̄ neminem extimamus eo quod
 est: sed adiicimus illi ⁊ illa quibus adornatus est. At
 quicunq̄ volens veram hominis estimationem in-
 re: inspicere nudum. ponat patrimoniu: ponat hono-
 res. et alia fortune mendacia: corpus etiam ipsum
 exuat. Animū intuerē qualis sit et q̄tus: alieno an-
 suo magn⁹. magna pars apud ē imperitos mala no-
 uitas. Ideo sapiens assuescit se malis futuris et que
 alii diu patiendo faciunt leuia: hic leuia facit diu co-
 gitando. Ocium sine litteris: mors et hominis viui
 sepultura. Sic certe viuendum est: tāq̄ in cōspectu
 alterius viuamus. Sic cogitandum: tāq̄ aliquis in-
 pectus intimū prospicere possit. Quid pdest ab ho-
 mine aliquid esse secretum: nichil deo clausum est. ni-
 chil aliud est ebrietas q̄ voluntaria insania. Talem

animum esse volo: ut multe in illo artes/multa precep-
ta/multarum etatum exempla sint in vnu conspira-
ta. potest sine liberalibus studiis veniri ad sapiētia.
q̄tācūq; partem rerum humanarum ⁊ diuinaz cō-
prehenderis: ingenti copia querendorum fatigabe-
ris. Liberalium artium confectatio: molestos/vers-
bosos/intempestiuos/sibi placentes facit. Et ideo
non dicentes necessaria: quia superuacua didicerūt
Quattuor milia librorum didim⁹ grāmaticus scrip-
sit: miser esset si tam multa superuacua etiam legisset
In hiis libris de patria homeri querit: de enee ma-
tre: verum et alia que erant dediscenda si scires. Nō
ergo perspicienda sed prospicienda sunt tantum: et
breuiter salutanda. Tandiu immorādum est q̄dū
nichil animus agere maius potest: aut plus aliquid
scias et quod melius. Quid est quare estimes nō fu-
turum sapientem eum qui litteras nescit: cum sapiē-
tia non sit in litteris: sed res traditur verbo. Anti-
qua sapientia nichil aliud q̄ facienda et vitanda pre-
cepit: et tunc longe meliores erant viri. postq̄ autē
docti tantū prodierunt: boni esse desierunt.

Sententiarum ex diuersis senece
libris excerptarum finis.

Liber Senece de

remediis fortuitorum.

Hunc librum composuit seneca nobilissimus orator ad galliotti amicum suum contra omnes impetus et machinamenta fortune. fecit autem illum sub dialogo ut sit sensus conquerens et ratio confortans. liber autem iste et sensuum maiestate et eloquii claritate et sententiarum breuitate refulget.

¶ Epistola senece ad amicum cui hoc opus destinatur.

Facet cunctorum poetarum carmina gremium tuum se illustrare: aliquando delibere tibi hoc opusculum pro accidentibus casibus dirigere curavi quod non precedentes sed posterius narrabunt: unde ergo incipiendum tibi videtur a morte. ab ultimo inquit: imo a maximo. ad hoc precipue gens humana contremis nec immerito sibi videtur hoc facere. Ceteri enim mores habent aliquem post se locum: mors autem omnia abiciat. Alia nos torquet mors omnia deuorat. Quis que horremus exitus ad hanc spectat aliorum pro circuitu. Etiam qui alia se non timere iudicant: hanc timent. quicquid aliud extimescimus habet aut remedium aut solacium. Sic ergo te forma: ut si quis tibi palam mortem minuet omnes terribiles eius eludas. Vale.

¶ De morte sensus conqueritur.

Mortis ¶ Ratio. confortat Ista hoīs natu-
ra nō pena est ¶ Sen. Mortis ¶ Ratio.
Hac conditione intraui vt extrem ¶ Sen.
Mortis ¶ Ra. Sentiū lex est quod accepis red-
dere ¶ Se. Mortis ¶ Ra. Peregrinatio ē vita:
cū multū ambulaueris demū redeundū est ¶ Sen.
Mortis ¶ Ra. Putabā te aliquid noui dicere ad
hoc veni/hoc ago/huc me singuli dies ducunt/nas-
centi michi protinus natura posuit hunc tminū. qd
habeo quod indigner: hec verba iuravi ¶ Se. Mo-
rtis ¶ Ra. stultū est timere quod vitare nō possis
istud non effugit etiā qui distulit. ¶ Se. Mortis.
¶ Ra. nec primus nec vltim⁹ homines me anteces-
serunt: hoīes me sequētur ¶ Se. Mortis ¶ Ra.
Nichil graue est quod semel alienū es meū noui hoc
equidē cū eo creditoze contrari cui detorquere nō
possum. ¶ Se. Mortis. ¶ Ra. Dii melius fecere
q̄ nemo michi istud minari immortalis pōt. ¶ Se.
Mortis ¶ Ra. hic est humani officii finis quia sa-
nus: exactorem moleste tulit. quo transit orbis ego
tran sibo. Cum ego nescio aliud me esse q̄ animal ra-
tionale mortale. cum rationali ē et mortale ¶ Sen.
Mortis ¶ Ra. Ad hanc conditionem cuncta gig-
nūtur/et quod incepit: desinit. ¶ Se. Mori timeo
¶ Ra. Et nasci timuisses et viuere. vite limen iūtiū
mortis ē. vita ipsa: cursus ad mortē. seu veri⁹ mors
quedam. quicquid est natum: moritur. quicquid mo

ritur: natū erat ¶ Sē. Mortē metuo ¶ Ra. Nichil
 est metuendū: quod affert necessitas nature. ¶ Sē.
 Animus mortem timet ¶ Ra. si sibi: superuacu⁹ ti-
 mor: immortalis est em̄ ipse: si corpori: suo hosti cu-
 ram gerere pietas debita ¶ Sē. Mortem horreo.
 ¶ Ra. si quid in morte mali est: id ipsum met⁹ mor-
 tis exasperat: at si nichil malū: ipse metus est malū.
 stultitia est malum suum augere vel facere. ¶ Sen.
 Morieris. ¶ Ra. immo carnis tributum nature de-
 bitum persolues mox futurus liber: fac libēs quod
 vel nolēs faceres. cupias quodcūq; necesse est. Nō
 est vtilius: imo quidē nō est aliud ī necessitate reme-
 diū. quicquid fit a volente: fit leuius: et desinit esse
 necessitas: si volūtas accesserit. ¶ Sē. In freto mo-
 rieris. ¶ Ra. Non vbi sed qualiter moriaris ad rez
 pertinet ¶ Sē. Quo deuenient opes ¶ Ra. Unde
 venerunt reuertentur: hoc est ad fortune man⁹: in-
 de rursus ad alios abiture apud neminē diu māsure
 vage sunt em̄ diu stare nequeūt

¶ De decollatione. sensus

Sed decollaberis ¶ Ra. quid interest an ce-
 sim moriar an punctim. ¶ Sē. sed sepe ferie-
 ris et multi in te gladii conuenient. ¶ Ra. Quid re-
 fert q̄ multa sunt vulnera nō pōt amplius q̄ vnū eē
 mortiferum.

De morte in peregrinatione:
 sensus

Peregre morieris. **T**ra. Undecunq; ad inferos via vna e[st]. **S**en. Peregre morieris. **R**a. Hoc est in patriã sine viatico puenire. **S**en. Peregre morieris. **T**ra. Ego quod debeo soluere paratus s[un]t: videat fenerator vbi me appellet. **S**en. Peregre morieris. **T**ra. Nulla terra aliena mortuo est. **S**en. Peregre morieris. **T**ra. Non est grauior foris q̄ domi somnus.

De morte in iuuentute. sensus.

Sed iuuenis morieris. **T**ra. Optimũ est a[nt]eq̄ optes mori. **S**en. Iuuenis morieris. **T**ra. Hoc equidem vnũ est quod eque tã ad iuuenẽ q̄ ad senẽ ptinet. Non citamur ex cẽsu vel ex numeris annorum: et adoleſcentes et impuberes eadẽ fati necessitas ducit. optimũ est mori cũ iuuat viuere. Que eĩm virtus est cũ eiiciaris exire. **S**en. Iuuenis morieris. **T**ra. Quicũq; ad extremũ fati sui venit: sener moritur. non eĩm refert que sit hoĩs etas: sed que sit met̄a. **S**en. Iuuenis morieris. **T**ra. fortasse alicui malo me subducet fortuna: et si nulli alii: certe vel senectuti. **S**en. Iuuenis morieris. **T**ra. Nõ refert quot annos habeã sed quot acceperim: si plus viuere nõ possum hec est senectus mea.

De morte sine sepultura. sensus.

Insepultus iacebis. **T**ra. Quid aliud huc respondeam q̄ virgilianum illud facilis iactura sepulchri. facilis inq̄ sic vt nulla facilioz. si nichil se

Non non pertinet ad me iactura corporis insepulti. si
 sentio: omnis sepultura tormētū est. ¶ sen. Insepul-
 tus iacebis ¶ ra. Quid interest ignis me an fera con-
 sumat. an tempus vltima omnium sepultura. Istud
 nō sentiēti supuacuū est: sentienti onus. ¶ sen. Inse-
 pultus iacebis. ¶ ra. At tu cōbustus/at tu obrutus/
 at tu inclusus/at tu putridus/at tu euisceratus et cō-
 strictus/aut tradit⁹ lapidi qui te paulatim edat ⁊ ex-
 siccet. nulla sepultura est: nō sepeliemur sed proiicie-
 mur. Sen. Nō sepelieris. Ra. Quid in re tutissima
 trepidas: vltra penarum oīz terminū iste locus est.
 vite multa debem⁹: morti nichil: multū fortūe licet
 in nascētē: in extinctū nichil. nō defunctorum causa
 sed viuozū inuēta est sepultura vt corpora ⁊ visu fe-
 da ⁊ odoze amouerētur. alios terra obruit. alios flā-
 ma cōsumpsit. alios lapis ad ossa redact⁹ inclusit sic
 non defunctis sed oculis nostris parcim⁹.

Additio. sen.

Insepultus abiiciar ¶ ra. Alitibus inuides an
 feris an piscibus: nam si metuis: tibi baculus
 seu custodem iuxta te poni iube: quo a cadauere de-
 pellantur ¶ sen. ludis in malis meis nam profecto
 nil sentiam. ¶ ratio. Quid ergo times quod nō sen-
 ties. nam si sentias probes. Sentientem em̄ sepeli-
 re necare est. Te nisi terra contexerit celum teget.
 Notum est illud. Celo tegitur qui non habet vrnā.
 Sen. Defuncto michi terra negabitur: predurum.

Ratio. Non id durū sed tu mollis qui nec senties
nec ledi queas. **S**ensus. Inhumat⁹ linquar: hor-
ridū auditu: insepult⁹ abiiciar **R**a. Age res tuas:
curam hanc linque uiuentibus.

De egritudine. Sensus.

Egrotō. **R**a. Uenit tempus ut experimentū mei
caperem non in mari tūc aut in pzelio vir for-
tis apparet: exhibetur etiam in lecto uirtus. **Sen.**
Egrotō. **R**a. Non potest illud toto seculo fieri: aut
ego febze relinquam aut ipsa me. semp una esse non
possumus. **Sen.** **E**grotō. **R**a. Cum morbo michi
res est: aut vincetur aut vincet.

De maliloquio. Sen.

Male de te loquuntur hoies. **R**a. Sed mali:
mouerer si de me marius si Cato si Iulius sa-
piens si alter chato si scipiones duo ista loquerent.
nā malis displicere a bonis laudari. Nō potest vllā
auctoritatē habere sentētia: ubi qui dānand⁹ est: ma-
le de te loquitur. **Sen.** Male de te loquūtur. **R**a.
Mouerer si iudicio hoc facerēt: nūc morbo faciūt.
nō de me loquūt sed de se **Sen.** Male de te loquūt
Ra. Bene enim nesciūt loqui: faciūt nō qđ mereoz
sed qđ solēt. Quibusdā enim canibus sic innatū est:
ut non pro ueritate sed p consuetudine latrent.

De exilio. Sensus.

Exulabis. **R**a. Erras cū oīa fecerim: patriam
transire non possum: oīm una est: extra hanc

nemo proficisci potest. ¶ Sen. Exulabis ¶ Ra. Nō patria michi interdicitur sed locus: in quacūq; terram venio in meā venio. Nulla terra exiliū est sed altera patria est. ¶ Sen. Non eris in patria. ¶ Ra. Patria ē: ubicūq; bene es. Illud autē per quod bene es: in homine nō in loco est: in ipsius inquā potestate est: qđ sit illud fortunū. si enim sapiens est: peregrinatur. si stultus: exulat. ¶ Sen. Exulabis. ¶ Ra. Hoc dicis. alterius loci ciuitate donaberis.

De exilio additio. sensus.

Ite in exiliū cogor et iubeor ¶ Ra. si spōte: peregrinatio erit: non exiliū et memēto quibusdā exitum/ quibusdam vero reditū pro exilio fore Sū: quibus nusq; peius q̄ in patria sua sit ¶ Sen. In exilium eo ¶ Ra. immo forsā in requiem. sub obtentu false miserie vera felicitas. iam saltem ab inuidia tutus eris. ¶ Sen. Mittoz in exilium. ¶ Ra. Immo in experimētū tui. videris quem te in exilio prebeas: si succūbas exul verus. si consistis: exilio clarus vt multi olim qui inuicti et fulgidi p̄ asperitates incesse rūt vt sequentibus iter rectū ostenderēt.

¶ De dolore. sensus.

Dolor imminet. ¶ Ra. si exiguus est: feramus: leuis est patientia. si grauis est feramus nō leuis est gloria. ¶ Sen. Clamorē dolor exprimit. ¶ Ra. Sed secreta nō exprimat nō potest hō dolori par eē nec rationi dolor. ¶ Sen. Dura res est dolor. ¶ Ra.

Imo tu mollis ¶ Sen. Pauci dolore ferre potuerunt.
Ra. Simus ex paucis. ¶ Sen. Imbecilles natura sumus.
¶ Ra. Naturam infamare noli illa nos fortes genuit.
¶ Sen. fugiamus dolorem ¶ Ra. Quid quod ille sequitur fugientem: contemite dolorem aut soluetur aut soluet.

¶ De paupertate. sensus.

Paupertas michi grauis est. ¶ Ra. Immo tu paupertati: non in paupertate vicium est sed in paupere. Illa expedita est hilaris et tuta. nescis te opinione non re laborare: Pauper es quia videris
¶ Sen. Pauper sum ¶ Ra. Nichil deest quibus: pecora in die viuunt: feris in alimentum solitudo sua sufficit
Accepit ille grandem pecuniam ergo et superbiam.

¶ De paupertate et damno
additio. sensus.

Paupertas meum limen obsidet. ¶ Ra. Non obsidet sed custodit. vltro illi vt occurras consulo venienti: minime sumptuosa et secura ac facilis hospes erit. ¶ Sen. Domum meam paupertas irrupit. ¶ Ra. Aduersus fures et peiores furibus voluptates: pugil et cubitrix aduersus vulgi morsus et insulsa iudicia atque auaricie seu prodigalitate infamiam: que raro alibi quam locupletum sedet in limine. Ab his malis nullo melius custodiri ingenio domus tua potuit quam illam custodiet paupertas. ¶ Sen. Opes cunctas trux fortuna pripuit.
¶ Ra. Non tibi fecit iniuriam: suum tulit. Sed verus et no

ta hec ingratitude est: dati immemores: meministi
 ablati Ita q̄ rare atq̄ tepētes gratie: crebre ac ferui
 de sunt querele. ¶ sen. Uictū/vestitūq̄ necessarium
 amara fors negavit. ¶ Ira. Aliūde perendū. Virtus
 liberalior q̄ fortuna est. nichil negat nisi quod z per
 missum noceat et negatū proffit. nichil eripit nisi qd̄
 habuisse dānosum: amisisse vtile sit. nō differt. nō is
 properat. nō retrahit manū. nō rugat frontē/nō at
 tollit supciliū/nullū despicit/nullū destituit/nullum
 fallit/nō seuit/nō irascitur/nō murmurat/nō mutat.
 vna semper et vbiq̄ est nisi q̄ magis/magisq̄ degu
 stata dulcior indies et propi⁹ cōspecta sit pulchrior:
 Ut sis ergo verus diues. Ab hac posse/nō te fasti/
 diet/nec repellat q̄uis exerceat. difficiles habet adi
 tus primos: cetera prona/iocunda facilia. semel vbi
 ad illam pueneris nō senties paupertatē. ¶ sen. Spo
 liavit me oībus bonis meis fortuna. ¶ Ra. fallit te
 opinio/malū cōe mortaliū. nā pfecto nō bonis. z vt
 bona permiserim: nō tuis: sed que tua forsitan vulgi
 more credideras: mirorq̄ si nōdū intelligis aliena.
 ¶ sen. fortuna me nudū et inopē liquit ¶ ra. Virt⁹
 te vestiet ni respuis ac ditabit. nisi forte pluris aurū/
 et purpuram/ q̄ decorum generose mētis habitum
 facis: quod si faceres: tunc vere inopem/nudumq̄
 te dicerem ¶ sen. Domo familia/necessarius atq̄ or
 namentis omnibus spoliatus. quid agam: quo me
 vertam. ¶ Ira. Ad eas opes quib⁹ spoliari nequeas

que vndiq; comitatum diuitem ⁊ ornatum presentent.
¶ Sen. Pauper sum in vita. ¶ Ra. Eris letior in morte. nemo tam pauper vixit vt non moriens vellet vixisse pauperior.

¶ De impotentia. sensus.

Non sum potens. ¶ Ra. Gaude impotens non poteris. ¶ Sen. iniuriam accipere poteris. ¶ Ra. Gaude facere non poteris. ¶ Sen. Magnam pecuniam habet. ¶ Ra. Dominum illum iudicas: Archa est. quis erario quis plenis inuidet oculis Et iste que dominum pecunie existimas locus est. ¶ Sen. Multum habet. ¶ Ra. Aut auarus aut prodigus est. si prodigus non habebit: si auarus non habet. Iste quem tu felicem admiratibus credis sepe dolet: sepe suspirat. ¶ Sen. Multi illum comitantur. ¶ Ra. mel musce sequuntur. cadauera lupi. frumenta formice. perdam sequitur ista turba non hominem.

¶ De amissione pecunie. sensus.

Pecuniam perdidi. ¶ Ra. Nescis. fortasse te illa perdidisset. ¶ Sen. Pecuniam perdidi. ¶ Ra. Sed habuisti. ¶ Sen. Pecuniam perdidisti. ¶ Ra. O te felicem si cum illa auariciam perdidisti. ¶ Sen. Pecuniam perdidi. ¶ Ra. et illa quidem quibus multos. Eris nunc in via expeditior domi tutior. Non habebis sed non timebis heredem Exonerat te fortuna si intelligis ⁊ tutiore posuit loco: quod damnus putas: remedium est Denique si amissas cum amissis tediis conferas: lucrum

voces defles/gemis/miserū te clamitas q̄ opib⁹ ex
 cussus es: tuo vicio ista tibi iactura tā tristis est Non
 tā moleste ferres si tanq̄ pditur⁹ habuisses. ¶ Sē.
 Pecuniam perdididi ¶ Ra. Nempe quā vt tu habe-
 res alius ante perdiderat.

¶ De amissa pecunia additio. sen.
Pecuniā amisi ¶ Ra. Et cuzilla curas multas
 periculumq̄ perpetuū. ¶ Se. Pecuniā pdi-
 didi ¶ Ra. Et laborem custodie et perdendi metum.
 Sic perdendo pecuniā duo bona vnūq̄q̄ prestā-
 tius amissa: securitatem et requiem inuenisti ¶ Sē.
 Pecuniam perdididi ¶ Ra. site adeo non tue quoq̄
 cruciant iacture: tibiq̄ vel alienū demi doles: disce
 illa conq̄rere que tua sunt ppria atq̄ perpetua quo-
 rū et acquisitio facilior et possessio nobilior certior
 q̄ virtutē si quesieris: nō amittes ¶ Sen. Perdididi
 pecuniam ¶ Ra. Experrect⁹ es te diuitē sōniabas
 ¶ Sē. Pecuniā magnā emisi ¶ Ra. magnū pond⁹
 et durū et graue simul custodis officiū ¶ Sē. Amisi
 pecuniam quam amabam ¶ Ra. Turpi amoze rela-
 rat⁹ es nā amor pecunie auaricia est. Minus hanc
 amabis hanc optabis minus. Nam et illud satiricū
 experimēto cognitū: q̄ minus hanc optat qui non
 habet. Optanda autem amissio est magni etiam bo-
 ni cui inseparabile malum maius adiunctum sit.
 Plures multo propter opes q̄ propter inopiam
 Feriere.

De amissione oculoꝝ. Sēsus.

Oculos perdidit. Ra. O quot simul vite fastidia
perdidisti quot feda spectaculoꝝ ludibria nō
videbis multis viciis obstructū iter. Sen. Oculis
careo. Tra. Culpis careres plurimis si his ppetuo
caruisses. Sen. Oculos perdidit. Tra. Habet et
vox suas voluptates. Sen. Oculos perdidit. Tra.
q̄ multis cupiditatibus via incisa est. q̄ multis ho-
minibus carebo quos ne videre vellem vel eruendi
erāt. Non intelligis ptem innocētie esse cecitatem.
huic oculi adulteriū monstrant huic incestū huic do-
mū quā cōcupiscat huic urbē. irritamēta sūt vicioꝝ/
duces scelerū/fomenta malicie. Sen. Auditū per-
didit. Tra. Adulantiū iam susurros atq̄ obrectantiū
turgia euasisti. Sen. Mutus factus sum. Tra. per-
didisti mentiendi consuetudinem: si muti fuissent et
cicero et demosthenes et diutius vixissent et leuius
obuissent.

De amissione liberoꝝ. Sensus.

Amisi liberos. Tra. Stultus es qui fles mor-
tem mortalium. quid hic aut nouū aut mirū
est. q̄ rara est sine isto casu domus. quid si infelicem
voces arborē q̄ stante ipsa cadunt poma. et hic tu
fructus est. nemo extra ictū vulneris positus est: du-
citur ex plebeia domo imatura funera ducuntur ⁊
ex regia. non est idem fati ordo qui et etatis: nō quō
quisq̄ venit emittitur: quid tñ hic est q̄ indignis:

quid cōtra expectationē tuā euenit: perire pituri.
 ¶ Sen. Sed ego illos superstites optaueram. ¶ Cra.
 Sed hoc nemo tibi promiserat. ¶ Sen. Perierunt li-
 beri mei ¶ Cra. Habebūt illi cuius magis essent q̄ tui
 Apud te precaris morabātur: educandos tibi illos
 fortuna mādaauerat: recepit illos non abstulit.

De amissione filiorū Additio. sensus.

Amissi filiū. ¶ Cra. Melius dic premisi secutus
 cito quidem fortassis hodie et quid scim⁹ an
 hac ipsa hora. nulla vite fides est. ¶ Sen. Amisi filiū.
 ¶ Cra. Amisisti simul et metus multos. infinitaq̄ ma-
 teriam curarū et solitudinū quibus ut careres vel
 tibi vel filio moriendum fuit. Securum patrē mors
 sola facit. ¶ Sen. filiū amisi. ¶ Cra. Si pium: nil est iā
 quod illi metuas: in tuto est. at si ipium: tuorū nume-
 ratorum annorum tue stimulum senectutis extulisti:
 pdidisti forsitan qui te perditū optabat. ¶ Sen. filiū
 pdidi. ¶ Cra. Si virtute peditū: gaude q̄ habueris.
 At si vicio perditum: gaude saltē q̄ amiseris. Utro-
 biq̄ nature beneficiū agnosce q̄ talem dedit sen ab-
 stulit. ¶ Sen. Acerba morte filii deiectus sum. ¶ Cra.
 An non anaxagoram audieras: an oblitus eras te
 genuisse mortalem? Non affligitur sapiens libero-
 rum amissione: non amicorum: eodem animo fert il-
 lozum mortē quo suam expectat. ¶ Sen. Extinctum
 fleo filiū vnicū. ¶ Cra. Si fleturus eras morientem
 et nascentem flesse: nunc mori desit tunc ceperat

illi vixeras: viue iam tibi. ¶ Sen. Infantis filii casum miserabilem fleo ¶ Ira. Humanum nichil flendum premeditata esse debent. si non sunt non casum filii sed inscitiam tuam defle et cōditionis obliuionem.

¶ De naufragio. sen.

Naufragium feci ¶ Ira. Cogita: non quod perdidideris s; q̄ euaseris ¶ Sen. nud⁹ exii. ¶ Ira. sed existi ¶ Sen. omnia perdididi ¶ Ira. sed cum omnib⁹ perire potuisti.

¶ De latronibus. sen.

In latrones incidi. ¶ Ira. Alius in accusatores alius in fures: alius in fraudatores. Plena in fidiis via est: noli queri q̄ incideris: sed gaude q̄ efugeris.

¶ De inimicis. sen.

Inimicos graues habeo. ¶ Ira. Quomodo aduersus feras munimenta conquires quomodo aduersus serpētes sic aduersus inimicos auxilia circūspice. quibus illos aut arceas aut cōpescas aut quod optimū est placeas ¶ se. inimicos habeo ¶ Ira. illud est peius q̄ amicos nō habes.

¶ De amissione amici. sen.

Amicum perdididi ¶ Ira. iam em̄ te habuisse certuz est ¶ Sen. Amicum perdididi. ¶ Ira. Alium quere. et ibi eū quere vbi iuenias. Quere inter liberales artes: inter recta et honesta officia quere in laboribus. Ad mensam res ista non queritur. Quere

aliquem frugi. ¶ Sen. Perdidit amicum. ¶ Cra. fortem
 animū habe si vnū erubescere: si vnū. quid tu in tāta
 tempestate ad vnā anchozam stabas.

¶ De amissione vxoris. sen.

Uxorē bonam amisi. ¶ Cra. Utrum inueneras
 bonam: an feceras. Si inueneras adhuc te
 posse habere ex hoc intelligas licet qđ habuisti. Si
 feceras bene spera. Res perit salu⁹ est artifex. Sē.
 Sine vxore sum. ¶ Cra. Et sine aduersario: iā tui: re-
 rūq; dñs tuaz esse incipis. ¶ Sen. Uxorē bonā z de-
 corā pdidi. ¶ Cra. Stulti est cōpedes suas q̄uis aure
 as amare. ¶ Sen. Amisi vxorē bonā. ¶ Cra. Quid i il-
 la pbabas: pudicitia: q̄ multe diu custoditū pdide-
 rūt decus: q̄ multe inter alia proba: matronalis or-
 dinis esse ceperūt inter exēpla nūeratarū. Delecta-
 bat te fides eius: q̄ multas ex optimis iugib⁹ pessī-
 mas videm⁹ ex diligentissimis solutissimas: oim qđē
 impitorū anim⁹: tñ maxie muliez in lubrico est. etiā
 si bonā vxorē habuisti nō potes affirmare in illo eā
 pmāsurā fuisse pposito. nichil est tā mobile q̄ femi-
 narū volūtas nil tā vagū. veterū matrimoniorū re-
 pudia cognouim⁹ et sed cres diuortio malecoherē-
 tiū rixas: quarū multe quos i adolescētia amauerūt
 in senectute cōi reliqrūt. quotiēs anile diuortiu risi-
 m⁹. q̄ multozū not⁹ amor: odio notioze mutat⁹ est.
 Sen. Sed z hec fuit bona z fuisset. Ra. mors efficit
 vt affirmare sine piculo possis. ¶ Sen. Uxorē bonam

amisi. Ra. Juvenes si nichil quis nisi bonam uxorem: tu
ne imagines proavosque perspexeris nec patrimonium
cui tam ipsa nobilitas primo loco cessit. Ista diu conforma
non repugnabunt: facilius reges anim nulla vani
tate rerum tumentem. Non multum abest a conceptu viri
que se nimis suspicit. duc bene institutam nec mater
nis inquinatam vicis non cuius auriculis utriusque ma
trimonia bona dependent. non quam margarite suffo
cent. non cui minus sit in dote quam in veste non quam pa
tente sella circumlatam per urbem: populus ab omni par
te eque quam maritus inspexerit. cuius sarcinis domus non
sit angusta. hanc facile ad mores tuos rediges quae
nondum corruerunt publici corruptores ¶ sen. ux
orem bonam amisi ¶ ra. Non erubescis flere et intolera
bile iacturam vocare hoc unum deest. utrum illam lugeas
an non: cum maritum te cogitaueris et virum cogita. ¶ se.
amisi uxorem. ¶ ra. Sororum recuperari bona non pro
nec mater. Uxor adventitium bonum est. non est inter il
la que semel unicuique contingunt. multos tibi numerare
possunt. quibus uxorem bonam lugentibus contingit melior.
mors/exilium/luctus/dolor non sunt supplicia sed tri
buta vivendi. neminem illesum fata transmittunt. felix est
non qui aliis videtur: sed qui sibi. Quides autem quam rara
domi sit ista felicitas.

¶ Annei lucii seneca de remediis
fortuitozum liber finit.